

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ – 4101-01-01/2013
P/13/110

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/110 – Zatrudnienie socjalne jako instrument działania na rzecz rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności osoby bezrobotnej.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie ¹
Kontroler	Jarosław Tarasewicz, st. inspektor k. p. upoważnienie do kontroli nr 85804 z dnia 31.01.2013 r. [dowód: akta kontroli str. 1]
Jednostka kontrolowana	Centrum Integracji Społecznej w Białogardzie, ul. Kisielice Duże 30, 78 – 200 Białogard, Regon 330969850, zwane dalej „Centrum” lub „CIS”
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosława Raczewska - kierownik Centrum. [dowód: akta kontroli str. 2 – 3]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli, pozytywnie ocenia realizację przez Centrum zadań w zakresie zatrudnienia socjalnego w celu rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w latach 2011-2013 (do czasu zakończenia kontroli), mimo stwierdzonej nieprawidłowości.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadniają:

1. Odpowiednie przygotowanie organizacyjne, lokalowe i kadrowe zapewniające kompleksowe wykonanie zadań w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej.
2. Prawidłowa realizacja zadań i wykorzystanie środków publicznych na aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Skuteczne działania w celu przygotowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do samodzielnego świadczenia pracy.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła przesłania sprawozdania z działalności Centrum za 2011 r. zawierającego nierzetelne dane.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie organizacyjne CIS do realizacji zadań w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej.

Opis stanu faktycznego

1.1. Utworzenie Centrum i kontrole jego działalności.

Walne Zgromadzenie Członków Stowarzyszenia Pomocy „Przytulisko” w Białogardzie, zwane dalej „Stowarzyszeniem” 18 kwietnia 2005 r., na podstawie § 22 pkt 1 i 18 statutu² podjęło uchwałę nr 4/2005 o powołaniu CIS.

[dowód: akta kontroli str.2 – 4]

W okresie objętym kontrolą Stowarzyszenie nie kontrolowało działalności Centrum.

[dowód: akta kontroli str. 182a]

¹ Zwana dalej NIK

² Statut Stowarzyszenia Pomocy „Przytulisko” tekst jednolity wg. stanu na dzień 16.03.2012 r.

1.2. Status Centrum i okresy działalności

Stowarzyszenie w dniu 28 kwietnia 2006 r. złożyło do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie wniosek o przyznanie statusu centrum integracji społecznej powołanemu Centrum.

Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym³ Marszałek decyzją BPU KF 8140-2-2/06 z 7 czerwca 2006 r. nadał CIS status centrum integracji społecznej na okres od 1 września 2006 r. do 31 sierpnia 2009 r.

[dowód: akta kontroli str. 6 – 14,15]

Ustawa z dnia 15 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz o zmianie niektórych innych ustaw⁴ w art. 5 ust. 1 i 2 i art. 7 ust.1 stanowiła, że status centrum integracji społecznej nadaje w drodze decyzji administracyjnej wojewoda na okres 5 lat, a jednostki organizacyjne posiadające taki status w dniu wejścia w życie ustawy zachowują go.

Kierownik Centrum - Mirosława Raczevska, pismem z 15 kwietnia 2009 r. wystąpiła do Wojewody Zachodniopomorskiego z wnioskiem o zmianę ww. decyzji Marszałka w zakresie okresu nadania statusu, tj. *cyt. (...) na okres od 1 września 2006 r. do 31 sierpnia 2011 r.(...)*". Wojewoda decyzją z 27 kwietnia 2009 r. znak PS.3.AW.9131/3/2009 zmienił decyzję Marszałka we wnioskowanym zakresie.

[dowód: akta kontroli str. 16 – 17]

Pismem z dnia 21 kwietnia 2011 r., kierownik Centrum, wystąpiła w trybie art. 5a o zatrudnieniu socjalnym z wnioskiem o przedłużenie statusu do dnia 31 sierpnia 2016 r. W dniu 31 maja 2011 r. Wojewoda decyzją znak PS-3.860.23.2011.1.AW przedłużył status na okres od 1 września 2011 r. do dnia 31 sierpnia 2016 r.

[dowód: akta kontroli str.18 – 20]

Na wniosek kierownika Centrum naczelnik Urzędu Skarbowego w Białogardzie nadał CIS numer identyfikacji podatkowej, a dyrektor Urzędu Statystycznego w Szczecinie zaświadczenie o numerze identyfikacyjnym REGON.

[dowód: akta kontroli str.41,42]

W kontrolowanym okresie w działalności Centrum nie wystąpiły przerwy w wykonywaniu usług z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej.

[dowód: akta kontroli str. 49 – 65]

1.3. Forma prowadzenia Centrum i legalność utworzenia

CIS działało na podstawie regulaminu organizacyjnego przyjętego uchwałą Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia nr 2/2006 z 1 października 2006 r. i zmienionego uchwałą nr 9/2009 z 30 grudnia 2009 r.

[dowód: akta kontroli str. 21 – 30, 31 – 40]

Podstawą gospodarki finansowej CIS był roczny plan finansowy. Działalność CIS była finansowana z dotacji Miasta Białogard i Funduszu Pracy.

[dowód: akta kontroli str.183]

Centrum posiadało odrębny rachunek bieżący w Banku Zachodnim WBK SA Oddział w Białogardzie na podstawie umowy z dnia 10 października 2006 r. zawartej na czas nieokreślony. Podpisało również z tym bankiem dwie umowy na świadczenie usług bankowości elektronicznej 10 października 2006 r. i 8 maja 2012 r.

[dowód: akta kontroli str. 43 – 48]

³ Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2007 r. Nr 115 poz. 793

W okresie objętym kontrolą w CIS obowiązywał Zakładowy Plan Kont wprowadzony 1 sierpnia 2008 r. Dla potrzeb prowadzonej działalności wyodrębniono ewidencję analityczną pozwalającą na wyodrębnienie przychodów, kosztów i wyników finansowych. Rok obrotowy ustalono od dnia 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku, a okresy sprawozdawcze na półrocze i na koniec roku, tj. na 30 czerwca i 31 grudnia. Księgi rachunkowe Centrum prowadzone były w oparciu o system finansowo – księgowy opracowany przez ZETO przy użyciu komputera poza siedzibą CIS w Domu Opieki Społecznej w Białogardzie, którego pracownikiem była księgowa zatrudniona na umowę zlecenia w Centrum.

[dowód: akta kontroli str.50 - 65, 117 – 119, 120 – 126, 129 – 132]

Maria Kowalczyk - księgowa Centrum, wyjaśniła, że: „(...) Stowarzyszenie Pomocy „Przytulisko” (...) posiada 3 jednostki organizacyjne prowadzące odrębną księgowość na odrębnych programach komputerowych i sporządzające samodzielne sprawozdania finansowe (...) jednostki sporządzają odrębny rachunek wyników i bilans po czym sporządza się sprawozdanie zbiorcze będące sumą poszczególnych sprawozdań, które po przyjęciu przez Zarząd Stowarzyszenia przekazuje się do Urzędu Skarbowego w Białogardzie wraz z CIT – 8. Jednostkom tym w momencie rejestracji w Urzędzie Skarbowym w Białogardzie został nadany nr identyfikacyjny NIP dla celów płatnika podatku dochodowego od osób fizycznych, jednak nie figurują one jako podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych ponieważ nie posiadają osobowości prawnej. Osobowość prawną ma tylko jednostka macierzysta Stowarzyszenie Pomocy „Przytulisko”. Rachunkowość Centrum Integracji Społecznej jest prowadzona w oparciu o Zakładowy Plan Kont wprowadzony Zarządzeniem kierownika jednostki z dnia 1.08.2008 r. Urządzenia księgowe są prowadzone za pomocą komputera w oparciu o system finansowo – księgowy FK opracowany przez Zakład Elektronicznej Techniki Obliczeniowej ZETO w Koszalinie (w załączeniu wydruk planu kont syntetycznych wraz z kontami analitycznymi z systemu FK). Szczegółowe zasady księgowania i wykaz kont syntetycznych i analitycznych w powiązaniu z kontami przeciwnymi przedstawia załączona do wyjaśnień tabela.”

[dowód: akta kontroli str.128 – 131]

1.4. Baza lokalowa i wyposażenie

Centrum funkcjonowało w budynku przy ulicy Kisielice Duże 30 w Białogardzie (o 3 kondygnacjach – niski parter, parter i pierwsze piętro stanowiącym własność Stowarzyszenia) i na zasadzie nieodpłatnego użyczenia użytkowało pomieszczenia o łącznej powierzchni 186,5 m² w tym na:

- a/ niskim parterze - 2 salami: integracyjną i komputerową o pow. użytkowej odpowiednio 47,5 m² i 34 m², pomieszczeniem socjalnym o powierzchni 18 m² oraz sanitariatami i ciągiem komunikacyjnym o powierzchni odpowiednio 7 m² i 35 m²,
- b/ na pierwszym piętrze pokojem do rozmów indywidualnych o pow. użytkowej 9 m² i pomieszczeniem administracyjno – dydaktycznym o powierzchni 36 m².

Oględziny wykazały, że sala integracyjna na niskim parterze wyposażona była w stoliki i krzesła dla 40 osób, sprzęt biurowy, tablicę, literaturę. Natomiast sala komputerowa wyposażona była w 7 zestawów komputerowych (sprawnych w trakcie oględzin) z dostępem do sieci internetowej. Przeznaczona była do organizowania zajęć w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej. Na pierwszym piętrze znajdowało się pomieszczenie administracyjno - dydaktyczne przeznaczone do pracy dla kierownika Centrum i pozostałych pracowników CIS, a także działalności dydaktycznej oraz pomieszczenie wykorzystywane do indywidualnych konsultacji z terapeutą lub psychologiem (wyposażone w 1 stolik i 3 krzesła).

[dowód: akta kontroli str. 66 – 67]

Według wyjaśnień kierownika Centrum powierzchnie wykorzystywanych pomieszczeń i ich wyposażenie było wystarczające do zajęć w zakresie reintegracji społecznej w latach 2011 – 2013. W trakcie roku w zajęciach brało udział jednocześnie nie więcej niż 35 osób, natomiast zajęcia praktyczne związane z reintegracją zawodową odbywały się w zakładach pracy z którymi CIS miał podpisane umowy.

[dowód: akta kontroli str. 136-142]

1.5. Zgodność zapisów regulaminu z danymi we wnioskach o nadanie statusu

1.5.1. Wniosek Stowarzyszenia z 28 kwietnia 2006 r. o nadanie statusu określał rodzaj uczestników, program prac prowadzonych z uczestnikami oraz planowane efekty działań. Wnioski Centrum z 15 kwietnia 2009 r. i 21 kwietnia 2011 r. opisane w pkt. 1.2. wystąpienia nie zawierały programu prac oraz planowanych efektów działania.

[dowód: akta kontroli str. 6 – 14,16,18]

W ww. wniosku z 28 kwietnia 2006 r. zaplanowano, że Centrum będzie przyuczało do zawodu i przekwalifikowało corocznie 30 uczestników, w tym cyt.:

- a) 6 osób, (...) uzależnionych od alkoholu po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego – kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu;
- b) 5 osób (...) chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego – nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych;
- c) 19 osób (...) długotrwale bezrobotnych w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą oraz uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

Zaplanowano też, że reintegracja społeczna uczestników prowadzona będzie w siedzibie Centrum, natomiast zajęcia z zakresu reintegracji zawodowej w zakładach pracy z którymi podpisze umowy. W okresie 3 lat od daty rozpoczęcia działalności (do 31 sierpnia 2009 r.) zaplanowano utworzenie 4 grup drogowo – porządkowych, których zadaniem będą m.in. prace porządkowe i remontowe na drogach oraz 2 grup remontowo – budowlanych wykorzystywanych do prac budowlanych na terenie powiatu białogardzkiego, a po roku działalności m.in. następujące efekty, cyt.

- powrót 30 osób objętych programem do umiejętności pełnienia ról społecznych i zawodowych, (...) wzrost poczucia własnej wartości, zwiększenie ich aktywności i kreatywności, zdobycie przez uczestników umiejętności samodzielnego zaspokajania sobie i swojej rodzinie podstawowych potrzeb życiowych i zdobycie (...) umiejętności samodzielnego poruszania się po rynku pracy(...)
- działalności usługowej Centrum – roboty drogowo – porządkowe i remontowo – budowlane,
- zdobycie przez 30 osób konkretnych umiejętności zawodowych potwierdzonych stosownym dokumentem,
- powstanie spółdzielni socjalnej – drogowo – porządkowej – 10 osób,
- powstanie spółdzielni socjalnej – remontowo – budowlanej – 5 osób

[dowód: akta kontroli str. 6 – 14]

1.5.2. Regulamin organizacyjny Centrum określał siedzibę i teren działania, zakres wykonywanych zadań określonych ustawą o zatrudnieniu socjalnym i rozporządzeniami

MGPiPS z dnia 10 grudnia 2003 r.⁵ i rozporządzenia MEiN z dnia 3 lutego 2006 r.⁶, zasady wykonywania funkcji kierowniczych, wewnętrzną strukturę organizacyjną, podział zadań i kompetencji poszczególnych stanowisk pracy, zasady działalności oraz kierowania do Centrum. W regulaminie tym zapisano, m.in. że:

- działalność skierowana jest do uzależnionych od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego oraz długotrwale bezrobotnych w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- skierowanie do uczestnictwa w zajęciach CIS odbywa się na podstawie wniosku:
  - a/ własnego osoby zainteresowanej lub wniosku przedstawiciela ustawowego,
  - b/ zakładu leczenia odwykowego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie (dalej „PCPR”), Powiatowego Urzędu Pracy w Białogardzie (dalej „PUP), Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie (dalej MOPS”) za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego,
- pierwszeństwo w skierowaniu do Centrum mają osoby z miasta Białogard, a osoby zamieszkałe w innych gminach mogły być kierowane do Centrum na podstawie porozumień między gminami.

[dowód: akta kontroli str.21 – 30]

Zapisy regulaminu CIS były zgodne z danymi zawartymi we wniosku o przyznanie statusu w części dotyczącej rodzajów grup, do których skierowane będą usługi Centrum oraz rodzajów usług kierowanych do uczestników.

[dowód: akta kontroli str. 21 – 30, 31 – 40, 6 – 14]

1.6. Sposób i formy organizacji zajęć, wsparcia i terapii

W latach 2011-2012 Centrum organizowało zajęcia, wsparcie i terapię dla uczestników. Zatrudniało 4 pracowników merytorycznych, z tego na umowę zlecenie 1 terapeutę i 1 pracownika socjalnego oraz na podstawie umowy o pracę na pełnych etatach 1 doradcę społecznego i 1 psychologa.

[akta kontroli str.134]

W ramach bloku zajęć, określanego jako reintegracja społeczna, zajęcia prowadziło 4 pracowników merytorycznych Centrum oraz doradcy zawodowi z PUP. W zależności od potrzeb tworzono grupy wsparcia, samopomocowe, warsztaty terapeutyczne oraz zajęcia edukacyjne nastawione na uzupełnienie wiedzy i kultury osobistej. W piątki w ramach doradztwa zawodowego 15 osób uczestniczyło w zajęciach prowadzonych przez doradców zawodowych w siedzibie PUP, natomiast 20 osób w zajęciach w zakresie reintegracji społecznej z pracownikami Centrum w swojej siedzibie.

Centrum w ramach reintegracji zawodowej organizowało poza swoją siedzibą 4 razy w tygodniu (poniedziałek – czwartek) zajęcia dla uczestników korzystając nieodpłatnie z doradców zawodowych i instruktorów zawodu zatrudnionych w instytucjach i przedsiębiorstwach, z którymi podpisało porozumienia⁷.

[dowód: akta kontroli str. 68 – 115]

⁵ Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2003 r. w sprawie wzoru sprawozdania przedstawionego przez centrum integracji społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 3 poz. 17), zastąpione od dnia 8 listopada 2007 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 października 2007 r. w sprawie wzoru sprawozdania przedstawionego przez centrum integracji społecznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 196, poz. 1421)

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 3 lutego 2006 r. w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 31, poz. 216), uchylone z dniem 1 września 2012 r.

⁷ UNICON sp. z o.o. w Białogardzie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie, Zarząd Dróg Powiatowych w Białogardzie, Dom Pomocy Społecznej w Białogardzie, Białogardzki Ośrodek Sportu i Rekreacji w Białogardzie, Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Tęczowa Chatka” w Białogardzie, Białogardzki Zarząd Nieruchomości w Białogardzie, Gimnazjum nr 1 w Białogardzie, Powiatowy Dom Samopomocy w Białogardzie, Miejskie Przedszkole nr 1 w Białogardzie.

W latach 2011-2013 w ramach CIS zajęcia prowadzono indywidualnie lub w grupach dochowując wymogu z art. 11 ust. 3 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, żeby na jednego pracownika prowadzącego bezpośrednio zajęcia nie przypadało więcej niż 5 osób.

[dowód: akta kontroli str.134 – 136]

Kierownik Centrum wyjaśniła, że: *cyt. (...) wszyscy uczestnicy Centrum w ramach organizowanych bloków zawodowych są kierowani na praktyki do zakładów szkoleniowych z którymi centrum ma podpisane stosowne porozumienia. Zajęcia te odbywają się od poniedziałku do czwartku, 6 godzin dziennie. Usługi dotyczące poszukiwania pracy, pośrednictwa pracy, zajęć z zakresu prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej lub spółdzielni socjalnej są realizowane przez doradców zawodowych Urzędu Pracy w każdy piątek – grupy 15 osobowe w siedzibie PUP.*

Komunikacja interpersonalna, pisanie CV to zajęcia prowadzone w ramach zajęć prowadzonych przez pracownika socjalnego CIS. Zajęcia terapeutyczne w ramach grup samopomocowych czy też indywidualnych konsultacji prowadzone są przez psychoterapeutę. Ponadto w ramach reintegracji społecznej realizowane są wspólne spotkania np. : grillowanie, wyjście do kina, wspólna Wigilia. Wszystkie te działania mają miejsce w piątki, organizowane i prowadzone są przez pracownika CIS.”

[dowód: akta kontroli str. 116]

1.7. Stan i struktura zatrudnienia

W latach 2011-2013 przeciętne zatrudnienie w Centrum wynosiło 5 osób, w tym w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnionych było 2 pracowników - kierownik CIS realizujący również zadania pedagoga oraz doradca społeczny realizujący również prace administracyjno – biurowe. Na warunkach umów cywilnoprawnych (zlecenia) zatrudnionych było 3 pracowników, w tym terapeuta, pracownik socjalny i księgowy. W okresie objętym kontrolą liczba osób zatrudnionych w Centrum jak również struktura zatrudnienia była stała i nie ulegała okresowym zmianom.

[dowód: akta kontroli str. 49 – 53,56 – 59,62 – 65,134,137]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Centrum w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przygotowanie Centrum do realizacji reintegracji społecznej i zawodowej osób tego wymagających w zakresie określonym we wnioskach o rejestrację CIS.

2. Realizacja zadań określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym w zakresie form aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykorzystanie na te zadania publicznych środków.

2.1. Rekrutacja uczestników do reintegracji społecznej i zawodowej

W okresie objętym kontrolą rekrutacja do Centrum prowadzona była w sposób ciągły. Wstępną selekcję osób do uczestnictwa w zajęciach Centrum dokonywał MOPS z inicjatywy osób zainteresowanych lub osób wskazanych przez PUP, PCPR lub organizacje pozarządowe.

Zgodnie z obowiązującą w latach 2011-2013 procedurą przyjęć do Centrum pracownik socjalny MOPS wydawał osobie zainteresowanej wniosek o skierowanie do CIS po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego. Przed złożeniem wniosku zainteresowany musiał uzyskać pozytywne opinie lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań, opinię specjalisty w zakresie motywacji, potencjału i rokowań, zostać

Opis stanu
faktycznego

przeszkolony w zakresie BHP oraz zarejestrowany w PUP z bezrobotnego na poszukującego pracy.

Po wypełnieniu wymogów podpisywano z osobą skierowaną indywidualny program zatrudnienia socjalnego (dalej IPZS) na miesięczny okres próbny, po pomyślnym jego zakończeniu przedłużany na 11 miesięcy i w uzasadnionych przypadkach przedłużany o dalsze 6 miesięcy. IPZS był zindywidualizowany dla każdego uczestnika i składał się z postanowień ogólnych oraz z załączników opracowanych przez specjalistów. Każda osoba przyjęta do CIS uczestniczyła w zajęciach z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej, a w trakcie realizacji programu IPZS sporządzane były ankiety ewaluacyjne.

Każdy z uczestników składał do kierownika Centrum wnioski o przyznanie świadczenia integracyjnego wynoszącego w okresie próbnym 50 %, a po okresie próbnym 100% zasiłku dla bezrobotnych. W wypadku nieusprawiedliwionej nieobecności trwającej powyżej 3 dni w miesiącu świadczenie integracyjne nie przysługiwało, a w przypadku nieobecności nieusprawiedliwionej do 3 dni oraz nieobecności usprawiedliwionej świadczenie było proporcjonalnie zmniejszane.

Kierownik Centrum występował do dyrektora PUP z wnioskiem o skierowanie do pracy absolwentów CIS u pracodawców, którzy wyrażali zgodę na zatrudnienie uczestnika w ramach tzw. zatrudnienia wspieranego (dofinansowanego dla pracodawcy). Monitorowanie sytuacji absolwentów CIS odbywało się głównie poprzez kontakty i uzyskiwanie informacji w zakresie ewentualnej rejestracji jako bezrobotnego w PUP, korzystania ze świadczeń MOPS oraz zatrudnienia u pracodawcy do którego był skierowany.

[dowód: akta kontroli str.139,180]

Według wyjaśnień kierownika Centrum „(...) *taka procedura nie rodzi wątpliwości co do przyjęcia konkretnej osoby szczególnie w sytuacji dużej liczby osób oczekujących na przyjęcie bowiem podpisanie z uczestnikiem indywidualnego Programu zatrudnienia Socjalnego (zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym) poprzedzone jest wnikliwą analizą sytuacji życiowej.*”

[dowód: akta kontroli str.138]

2.2. Monitoring i badanie sytuacji społecznej oraz lokalnego rynku pracy

Kontrolującemu nie przedłożono dokumentów wskazujących, że w okresie objętym kontrolą Centrum prowadziło okresowo monitoring/badanie lokalnej sytuacji społecznej oraz lokalnego rynku pracy.

Wobec braku dokumentów w tym zakresie, na pytanie kontrolera, kierownik Centrum - Mirosława Raczewska wyjaśniła, że „(...) *Centrum prowadzi monitoring lokalnej sytuacji na lokalnym rynku pracy. Potrzebne informacje uzyskuje z PUP w ramach zawartego porozumienia. Kontakty dotyczącego powyższych analiz są prowadzone w sposób ciągły i systematyczny.*”

[dowód: akta kontroli str. 140 – 141,180]

Z inicjatywy Centrum zawarte zostało 6 maja 2008 r. porozumienie z PUP w którym zapisano, że do zadań PUP należy prowadzenie doradztwa zawodowego dla osób realizujących programy IPZS, delegowanie doradcy zawodowego do realizacji zadań określonych w porozumieniu i wspieranie działań Centrum.

[dowód: akta kontroli str. 143 – 147]

2.3. Skierowania ośrodków pomocy społecznej i powiatowych urzędów pracy

W kontrolowanym okresie wszyscy uczestnicy Centrum, przyjęci zostali na podstawie wniosku MOPS.

[dowód: akta kontroli str.148]

W okresie objętym kontrolą do Centrum kierowane były osoby zamieszkałe na terenie miasta Białogardu i nie kierowano osób zamieszkałych na terenie innych gmin.

[dowód: akta kontroli str. 140 – 141,181]

2.4. Zgodność realizowanych zadań z wnioskiem o nadanie statusu

W ramach reintegracji społecznej i zawodowej w okresie od 1.01.2011 r. do 15.04.2013 r., dla wszystkich uczestniczących w zajęciach, Centrum świadczyło usługi w zakresie:

- reintegracji zawodowej w tym szkoleń zawodowych i przekwalifikowania,
- odbycia praktyki i stażu zawodowego,
- reintegracji społecznej w tym zajęć terapeutycznych, uczestnictwa w grupach samopomocowych i grupach wsparcia,
- konsultacji specjalistycznych m.in. psychologicznych i prawnych.

Zajęcia w ramach reintegracji zawodowej i społecznej w poszczególnych latach 2011 – 2013 rozpoczęło odpowiednio 40, 29 i 5 osób, brało udział w nich 75, 60 i 41 uczestników oraz zakończyło 25,17 i 4 absolwentów.

Kierownik CIS wyjaśniła, cyt. „Centrum nie prowadziło zajęć mających na celu przyuczenie do zawodu lub przekwalifikowanie w formie szkoleń czy kursów ze względu na brak środków własnych a także Urzędu Pracy. Natomiast podczas tzw. bloków zawodowych organizowanych u pracodawców w ramach reintegracji zawodowej uczestnicy podnoszą swoje dotychczasowe umiejętności lub nabywają nowe. (...) Centrum przeznaczone jest dla 35 uczestników, liczby (...)dotyczące osób rozpoczynających zajęcia mówią o ilości podpisanych IPZS i rozpoczynających zajęcia w CIS. Liczba ta wynosi więcej niż 35 ponieważ w miejsce uczestników którzy kończą lub zaprzestają realizację programu przyjmowane są kolejne osoby.(...)”

[dowód: akta kontroli str.141 – 142, 150 – 152]

2.5. Przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podnoszenie kwalifikacji.

2.5.1. W ramach reintegracji zawodowej po 35 osób w każdym roku odbywało zajęcia praktyczne od poniedziałku do czwartku w grupach zawodowych u pracodawców z Białogardu, z którymi Centrum podpisało porozumienia o współpracy:

- opiekunka osób starszych – 7 osób,
- pomoc opiekunki dziecięcej – 1 osoba,
- pomoc kuchenna – 5 osób,
- pomoc administracyjno – biurowa – 4 osoby,
- grupa porządkowo – gospodarcza – 8 osób,
- grupa porządkowo – drogową – 2 osoby,
- grupa montersko – gospodarcza – 3 osoby,
- grupa ogólnobudowlana – 5 osób.

Prace wykonywane były pod nadzorem instruktorów zawodu.

Zajęcia w ramach reintegracji społecznej odbywały się 1 raz w tygodniu (w piątek) w siedzibie Centrum (15 osób) i siedzibie PUP (20 osób). Uczestnicy brali udział w zajęciach :

- edukacyjnych dotyczących uzupełnienia wiedzy z różnego zakresu
- motywacyjnych polegających np. na utrzymaniu i wzmacnianiu gotowości do podjęcia pracy
- samopomocowych grupach wsparcia,
- warsztatach terapeutycznych mających na celu np. motywowanie do utrzymania trzeźwości, prowadzenia zdrowego trybu życia.

[dowód: akta kontroli str.141,153,181 – 182]

Kierownik Centrum wyjaśniła, że w ramach reintegracji zawodowej cyt. (...) – uczestnicy od poniedziałku do czwartku wykonują zadania praktyczne w grupach zawodowych (...) Prace wykonywane są pod nadzorem instruktorów zawodu, a jednostki (...) mieszczą się na terenie miasta Białogard. Zajęcia te umożliwiają praktyczną naukę zawodu wdrażając do obowiązków związanych z podjęciem pracy. Działania w ramach reintegracji społecznej – 1 x w tygodniu (piątek) (...) Zajęcia prowadzone są przez psychoterapeutę, pracownika socjalnego, pedagoga, doradcę zawodowego, społecznego w formie zajęć indywidualnych i grupowych. Centrum przeznaczone jest dla 35 uczestników i wszyscy są objęci reintegracją zawodową i społeczną.

[dowód: akta kontroli str. 141,149,181 – 182]

2.5.2. Struktura uczestników Centrum w kontrolowanym okresie obejmowała grupy osób nie wymienionych we wniosku o nadanie statusu:

- uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej,
- niepełnosprawnych,
- zwalnianych z zakładów karnych,
- bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej.

W zajęciach Centrum nie uczestniczyli natomiast chorzy psychicznie, którzy zostali wymienieni we wniosku jako potencjalni uczestnicy zajęć.

[dowód: akta kontroli str. 50, 57, 63, 6 – 12]

Mirosława Raczewska - kierownik Centrum w sprawie nie organizowania szkoleń i kursów zawodowych wyjaśniła, że: cyt. „(...) szkolenia zawodowe i kursy nie były realizowane przez CIS w związku z brakiem środków własnych, Urząd Pracy kieruje na szkolenia indywidualne pod konkretne oferty pracy.(...)”

[dowód: akta kontroli str.116]

2.6. Przedłużanie uczestnictwa osób w Centrum

W kontrolowanym okresie 26 osobom na 69 przyjętych przedłużono okres uczestnictwa w zajęciach w Centrum (tj. 37,7% przyjętych), z tego 22 osobom na 40 w 2011 r. (55%) i 4 osobom na 29 w 2012 r. (13,8%).

Okres przedłużenia we wszystkich 26 przypadkach wynosił 6 miesięcy. W teczkach uczestników nie było dokumentu wskazującego na przeprowadzoną analizę realizacji IPZS pod kątem zasadności przedłużenia pobytu w Centrum i przesłanek jakimi kierowano się przy podejmowaniu decyzji. Każda decyzja poprzedzona była wnioskiem uczestnika popartym stanowiskiem pracownika socjalnego o tej samej treści: cyt. "Na podstawie przeprowadzonej rozmowy z Panią/Panem (...) wnioskuje o przedłużenie uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej w Białogardzie . Umożliwi to dalsze nabywanie i doskonalenie umiejętności w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej przez kolejne 6 miesięcy."

[dowód: akta kontroli str. 180, 188]

Kierownik Centrum - Mirosława Raczewska w wyjaśnieniu wskazała na następujące przesłanki uzasadniające przedłużenie uczestnictwa w zajęciach Centrum, cyt. (...) jeżeli analiza aktualnej sytuacji uczestnika uzasadnia potrzebę przedłużenia wówczas po zasięgnięciu opinii pracownika socjalnego i na jego wniosek kierownik przedłuża uczestnictwo. Decyzja o przedłużeniu umożliwia dalsze doskonalenie

umiejętności w momencie gdy nie ma jeszcze możliwości zatrudnienia (dotyczy około 90% uczestników).

[dowód: akta kontroli str.142]

2.7. Współpraca Centrum z urzędami pracy w zakresie zatrudnienia absolwentów

W Centrum nie było dokumentów potwierdzających, że dokonywano samodzielnych analiz dotyczących zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy na konkretne zawody, lub występowało do PUP o informacje/analizy dotyczące lokalnego rynku pracy, w tym zapotrzebowania na konkretne zawody/umiejętności.

[dowód: akta kontroli str.182]

Kierownik Centrum występował do PUP z wnioskiem o skierowanie uczestników/absolwentów Centrum do pracy.

Na podstawie analizy dokumentacji/teczek 20 osób, które zakończyły udział w zajęciach ustalono, że kierownik Centrum w 9 przypadkach wystąpił do Starosty Białogardzkiego z wnioskiem o skierowanie do pracy do pracodawcy na określone stanowisko. Wszystkie wnioski były skuteczne tzn. uczestnicy Centrum podjęli zatrudnienie we wskazanych we wnioskach zakładach pracy.

[dowód: akta kontroli str. 184]

Inne formy współpracy Centrum z PUP opisano w pkt 1.5 i 2.4 wystąpienia pokontrolnego.

Kierownik Centrum - Mirosława Raczewska,, wyjaśniła, że: cyt. „Kierownik Centrum występuje do dyrektora PUP z wnioskiem o skierowanie do pracy absolwentów CIS u pracodawców. Wskaźnik powtórnego zatrudnienia absolwentów CIS wynosi około 30 % tzn. że w każdym roku około 10 osób podejmuje pracę. Wystąpienia do PUP mają charakter regularny, dotyczą głównie tych absolwentów których pracodawca zamierza zatrudnić w ramach zatrudnienia socjalnego. Ponadto absolwenci kierowani są na staże i prace interwencyjne.

[dowód: akta kontroli str.142]

2.8. Selekcja osób do Centrum, realizacja indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego (IPZS) oraz zasadność udzielanych świadczeń

2.8.1. W latach 2011 – 2013 uczestnikami integracji zawodowej i społecznej prowadzonej przez CIS były osoby kierowane przez MOPS z terenu miasta Białogardu. Do CIS skierowano 40 osób w 2011 r., 29 w 2012 i 5 w 2013 r.

Kryteria stosowane przez MOPS w związku ze skierowaniem na reintegrację do Centrum były jednakowe dla wszystkich osób i dotyczyły spełnienia przez te osoby wymogów wynikających z zapisów art. 1 ust. 2 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, przede wszystkim dotyczyły osób długotrwale bezrobotnych, ale także realizujących program wychodzenia z bezdomności lub zwalnianych z zakładów karnych.

[dowód: akta kontroli str.176-177,185]

2.8.2. Szczegółową kontrolą objęto dokumentację 20 uczestników zajęć CIS (po 10 osób z lat 2011 i 2012, którzy zakończyli realizację IPZS) i ustalono, że uczestnicy:

- spełniali wymogi określone w art. 1 ust. 2 ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- odbyli miesięczny okres próbny i pobrali świadczenie integracyjne w wysokości 50% zasiłku dla bezrobotnych,
- po okresie próbnym i pozytywnej opinii kierownika CIS, wszyscy zainteresowani zajęciami w Centrum otrzymały skierowanie od dyrektora MOPS,
- mieli opracowane i podpisane IPZS z jednakowymi zapisami merytorycznymi, a różnice zawarte były w treści załączników,

- złożyli wnioski do kierownika Centrum o przyznanie świadczenia integracyjnego, które wypłacane było w wysokości zasiłku dla bezrobotnych z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z art. 15 ust. 7 i 7a oraz art. 13 ust. 5 ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- zrealizowali zajęcia w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, w teczkach uczestników nie było dokumentów potwierdzających przeprowadzenie ewaluacji i ewentualnej korekty programu IPZS,
- 11 spośród 20 objętych badaniem absolwentów zatrudnionych zostało przez pracodawcę z którym Centrum podpisało porozumienie dotyczące prowadzenia zajęć w ramach reintegracji zawodowej, a 5 podjęło zatrudnienie u innych pracodawców,
- żadnemu z badanych uczestników nie przyznano motywacyjnej premii integracyjnej.

[dowód: akta kontroli str.154,155 – 174, 180 – 182,184,189]

2.9. Źródła finansowania Centrum

Ogółem przychody CIS zamknęły się kwotą 428 tys. zł w 2011 r. i 555 tys. zł w 2012 r., a na 2013 r. zaplanowano w kwocie 570 tys. zł.

W latach 2011 – 2013 źródłami finansowania Centrum były:

- dotacje z budżetu gminy Miasto Białogard w kwotach: 112 tys. zł w 2011 r., 145 tys. zł w 2012 r. i 149 tys. zł w 2013 r.(plan),
- środki Funduszu Pracy przeznaczone na wypłaty świadczeń integracyjnych w kwotach 316 tys. zł w 2011 r., 410 tys. zł w 2012 r. i 421 tys. zł w 2013 r.(plan)

W strukturze przychodów CIS największą pozycję w latach 2011 i 2012 stanowiły środki z Funduszu Pracy, które stanowiły w 2011 r. 73,8%% budżetu CIS, w 2012 r. 73,9% i na 2013 r. 73,9% planu. Udział dotacji z budżetu Miasta Białogard stanowiły 26,2% przychodów w 2011 r., 26,1% w 2012 r. i 26,1% planowanych na rok 2013 r.

[dowód: akta kontroli str.183]

Kierownik Centrum wyjaśniła, że: *„Pozyskane kwoty na finansowanie działalności Centrum nie zaspokajają w pełni potrzeb w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej. Przy większych środkach można by realizować kursy i szkolenia zawodowe, poszerzyć zakres zajęć reintegracji społecznej zatrudniając np. prawnika, wyposażyć pracownie , dokonać zakupu maszyn i urządzeń w celu funkcjonowania grup zawodowych w obrębie CIS.*

Podstawą planowania środków na dany rok jest możliwość uzyskania dotacji na prowadzenie działalności CIS.”

[dowód: akta kontroli str.142]

2.10. Wielkość i struktura wydatków Centrum

Wydatki Centrum w 2011 r. zamknęły się kwotą ogółem 453 tys. zł, a w roku 2012 525 tys. zł. Najwyższe wydatki poniesione zostały na:

- świadczenia integracyjne: w 2011 r. - 262 tys. zł (57,8% wydatków) i w 2012 r. - 290 tys. zł (55,2%),
- składki na ubezpieczenia społeczne uczestników Centrum: w 2011 r. - 76,0 tys. zł (16,8%) i w 2012 r. - 91 tys. zł (17,3%),
- wynagrodzenia pracowników etatowych i zatrudnionych na umowę zlecenia wraz z pochodnymi: w 2011 r. – 74,0 tys. zł. (16,3%) i w 2012 r. 84,0 tys. zł (16,0%).

Pozostałe wydatki związane z zakupem energii, artykułów biurowych, żywności i pomocy naukowych wyniosły w 2011 r. 41,0 tys. zł (9,1%) i w 2012 r. 60,0 tys. zł (11,4%).

[dowód: akta kontroli str. 187]

2.11. Otrzymane i wykorzystane dotacje

W latach 2011 – 2012 Centrum otrzymało dotacje z budżetu Gminy Miasto Białogard w kwotach ogółem 112 tys. zł w 2011 r i 145 tys. zł w 2012 r. Dotacje w roku 2011 i 2012 zostały wykorzystane w 100% zgodnie z przeznaczeniem i rzetelnie rozliczone.

[dowód: akta kontroli str. 187]

2.12. Rzetelność sprawozdań CIS

Informacje o realizacji celów i zadań, które były przedmiotem działania Centrum znalazły się w rocznych sprawozdaniach za 2011 i 2012 r. terminowo kierowanych do Wojewody Zachodniopomorskiego oraz gminy Miasto Białogard.

Przedmiotowe sprawozdania zawierały informacje dotyczące ilości uczestników Centrum, grup zajęciowych, ilości absolwentów Centrum oraz zakresu prowadzonych zajęć i szkoleń. Zawierały także szczegółowe rozliczenia uzyskanych przychodów, w tym dotacji. Roczne sprawozdania przedkładane były z dochowaniem terminu 30 marca roku następnego po roku sprawozdawczym, a wykazane w nich poniesione wydatki były zgodne z zapisami w ewidencji księgowej.

[dowód: akta kontroli str. 56 – 61,62 – 65,190 – 200]

Na podstawie ewidencji uczestników Centrum ustalono, że w 2011 r. w zajęciach Centrum uczestniczyło łącznie 75 osób. Natomiast w sprawozdaniu za 2011 r. złożonym do Wojewody Zachodniopomorskiego oraz gminy Miasto Białogard w części IV pn. „liczba uczestników objętych reintegracją społeczną i zawodową” wykazano łączną liczbę uczestników zajęć w Centrum w tym roku zgodnie z ewidencją tj. 75 osób, natomiast suma liczb uczestników zajęć w rozbięciu na poszczególne kategorie osób uprawnionych do udziału w zajęciach wykazana w sprawozdaniu wynosiła 62 osoby.

[dowód: akta kontroli str. 150,157]

Kierownik Centrum - Mirosława Raczewska – wyjaśniając stwierdzoną różnicę pomiędzy danymi z ewidencji uczestników i wykazanymi w sprawozdaniu stwierdziła: cyt. *„Wszyscy uczestnicy przyjęci do CIS to osoby długotrwale bezrobotne. Niektóre z nich są jednocześnie osobami bezdomnymi niepełnosprawnymi, uzależnionymi po ukończonych programach leczenia i terapii. W sprawozdaniu rocznym do wojewody Zachodniopomorskiego wykazano uczestników uwzględniając wszystkie przesłanki, natomiast w trakcie kontroli wykazano osoby, gdzie główną przesłanką przyjęcia była długotrwała bezrobotność.”*

[dowód: akta kontroli str. 202]

W toku kontroli sporządzona została korekta sprawozdania i wysłana do właściwych organów.

[dowód: akta kontroli str.193 – 196]

2.13. Prawidłowość wykorzystania środków z Unii Europejskiej

Centrum w okresie kontrolowanym nie otrzymało środków z Unii Europejskiej.

[dowód: akta kontroli str.183]

2.14. Zlecenie zajęć w ramach reintegracji społecznej i zawodowej

W kontrolowanym okresie w Centrum nie zlecano podmiotom zewnętrznym prowadzenia zajęć w ramach reintegracji społecznej i zawodowej.

[Dowód: akta kontroli str. 116, 135-137, 141-142]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Centrum w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na przesłaniu w 2012 r. do Wojewody i Burmistrza Białogardu sprawozdania z działalności Centrum za 2011 rok z nierzetelnymi danymi w części IV pn. „liczba uczestników objętych reintegracją społeczną i zawodową”. Podana w sprawozdaniach liczba uczestników zajęć w Centrum w 2011 roku była niezgodna z ewidencją. Kierownik Centrum w trakcie kontroli sporządziła korektę sprawozdań, które przesłała w dniu 25.03.2013 r. odbiorcom.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Przepis art. 15 ust. 3 ustawy o zatrudnieniu socjalnym stanowi, cyt. *”Okres uczestnictwa w zajęciach w Centrum może trwać do 11 miesięcy. Jeżeli analiza stanu realizacji programu uzasadnia potrzebę przedłużenia okresu uczestnictwa w zajęciach w Centrum, także w przypadku tworzenia spółdzielni socjalnej lub podjęcia działalności gospodarczej przez uczestnika zajęć w Centrum, kierownik Centrum, na wniosek lub po zasięgnięciu opinii pracownika socjalnego Centrum, może przedłużyć okres uczestnictwa w zajęciach do 6 miesięcy.”*

Decyzjami kierownika CIS 26 uczestnikom zajęć w Centrum, przedłużono realizację IPZS o 6 miesięcy w celu doskonalenia umiejętności w momencie, gdy nie było jeszcze możliwości ich zatrudnienia. Dokumentacja dotycząca tych decyzji nie zawierała wyników analizy stanu realizacji programu IPZS.

Zdaniem NIK podjęcie decyzji o przedłużeniu uczestnictwa w zajęciach w Centrum na podstawie art. 15 ust. 3 ustawy o zatrudnieniu socjalnym powinno wynikać w każdym przypadku z przeprowadzonej indywidualnej analizy stopnia realizacji programu IPZS oraz być w pełni udokumentowane w zakresie przesłanek decydujących o jej podjęciu.

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Centrum zadań w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykorzystanie i rzetelne rozliczenie publicznych środków na realizację ww. zadań, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości.

3. Skuteczność działań Centrum podejmowanych w celu przygotowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do samodzielnego świadczenia pracy na otwartym rynku.

3.1. Uczestnictwo osób w zajęciach i ich usamodzielnienie ekonomiczne

W latach 2011-2013 zajęcia z uczestnikami w Centrum nie były organizowane w formie edycji. Rekrutacja uczestników do Centrum była prowadzona w sposób ciągły. Osoby zainteresowane uczestnictwem w Centrum, przychodziły z własnej inicjatywy, bądź kierowane były przez PUP, PCPR lub organizacje pozarządowe do MOPS w celu przeprowadzenia wywiadu środowiskowego.

W 2011 i 2012 roku zajęcia w Centrum rozpoczęło odpowiednio 40 i 29 uczestników – wszyscy zaliczani do grupy trwale bezrobotnych – natomiast zakończyło odpowiednio 25 i 17 uczestników, co stanowiło 62,5% w 2011 r. i 58,8% w 2012 r.

W 2011 r. 6 uczestników Centrum usamodzielniało się ekonomicznie, co w stosunku do liczby uczestników, którzy:

a/rozpoczęli w tym roku zajęcia w Centrum (40 osób) stanowiło 15%,

b/zakończyli pozytywnie zajęcia w tym roku (25 osób) stanowiło 24%,

W 2012 r. 13 uczestników Centrum usamodzielniało się ekonomicznie, (tj. podjęło zatrudnienie) co w stosunku do liczby uczestników którzy:

a/ rozpoczęli w tym roku zajęcia w Centrum (29) stanowiło 44,8%,

b/ zakończyli pozytywnie zajęcia w tym roku (25) stanowiło 76,4%
[dowód: akta kontroli str.176 – 177,203]

3.2. Formy usamodzielnienia ekonomicznego absolwentów

W okresie objętym kontrolą spośród uczestników Centrum dominującą formą usamodzielnienia ekonomicznego uczestników było zatrudnienie u pracodawcy, które wyniosło łącznie 22 osoby, z tego odpowiednio w poszczególnych latach: 2011 – 6 osób, 2012 – 13 i 2013 r. - 3 (stan na 15 kwietnia).

W ramach zatrudnienia wspieranego 4 osoby podjęły pracę w 2011 r., 7 w 2012 roku i 3 w 2013 r.

[dowód: akta kontroli str.178]

3.3. Realizacja wskaźników skuteczności/efektywności działania Centrum

Zakładane we wniosku z dnia 28 kwietnia 2006 r. rodzaje działalności CIS zostały podjęte i były kontynuowane w okresie kontrolowanym. W CIS funkcjonowały wg stanu na 15 kwietnia 2013 r. grupy: opiekunek osób starszych, pomocy opiekunki dziecięcej, pomocy kuchenna, porządkowo – gospodarcza oraz porządkowo – drogową. Osiągnięte efekty opisano w pkt 3.1. i 3.2 wystąpienia.

[dowód: akta kontroli str.178]

3.4. Zaprzestanie realizacji programów IPZS.

W latach 2011 – 2013 łącznie 33 osoby zaprzestały realizacji programu IPZS, w tym: 20 w 2011 r., 10 w 2012 r. i 3 w 2013 r.

Wykluczenie z zajęć w Centrum 9 osób nastąpiło z powodu uporczywego naruszania przez uczestnika postanowień programu uniemożliwiającego jego dalszą realizację, 6 osób z powodu trwałego opuszczenia zajęć oraz 18 osób w związku z oświadczeniem uczestnika o odstąpieniu od realizacji programu IPZS.

[dowód: akta kontroli str. 204]

Analiza dokumentacji 9 osób, które zaprzestały realizacji programu IPZS wykazała, że same z uczestnictwa z uwagi sytuację rodzinną rezygnowały 3 osoby, a wykluczonych z uczestnictwa zostało 6 osób, z tego 3 w wyniku uporczywego naruszania dyscypliny i zasad IPZS oraz 3 ze względu na trwałe opuszczanie zajęć.

Decyzje o wykluczeniu z uczestnictwa w zajęciach CIS zostały doręczone zainteresowanym.

[dowód: akta kontroli str. 205 – 363]

3.5. Zasadność niezakwalifikowania do Centrum po okresie próbnym

W badanym okresie nie było przypadków niezakwalifikowania kandydata do Centrum po miesięcznym okresie próbnym.

[dowód: akta kontroli str. 182]

3.6. Monitorowanie trwałości ekonomicznego usamodzielnienia absolwentów

Centrum nie prowadziło w sposób ciągły monitorowania osób, które po ukończeniu zajęć w CIS usamodzielniały się ekonomicznie. W CIS brak dokumentacji w tym zakresie. Kierownik CIS wyjaśniła, że: (...)Centrum interesuje się dalszymi losami uczestników po zakończeniu Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego.

Stały i systematyczny kontakt pracownika socjalnego CIS z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Powiatowym Urzędem Pracy umożliwia uzyskanie informacji o absolwencie, czy w dalszym ciągu funkcjonuje na rynku pracy (jest zatrudniony) czy też zarejestrowany jest jako osoba bezrobotna lub korzysta z pomocy MOPS-u.

Ponadto w małych miastach takich właśnie jak Białogard niebagatelną rolę odgrywa możliwość częstego kontaktu z byłymi uczestnikami.

[dowód: akta kontroli str.364]

3.7. Pobieranie zasiłku dla bezrobotnych lub świadczeń z opieki społecznej przez absolwentów

Na podstawie informacji z dnia 25 lutego 2013 r. uzyskanej z PUP w sprawie 20 absolwentów CIS z lat 2011 – 2012 czy były zarejestrowane jako osoby bezrobotne i czy pobierały zasiłek dla bezrobotnych ustalono, że:

- a/ na 10 absolwentów z 2011 r. - 6 osób nie było zarejestrowanych jako osoby bezrobotne, a 4 były zarejestrowane jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku,
- b/ na 10 absolwentów z 2012 r. – 8 osób nie było zarejestrowanych jako osoby bezrobotne, natomiast 2 były zarejestrowane jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku.

[dowód: akta kontroli str. 365 – 385]

Na podstawie informacji z dnia 25 lutego 2013 r. uzyskanej z MOPS w sprawie 20 absolwentów CIS z lat 2011 – 2012 czy korzystają z pomocy opieki społecznej, w tym z zasiłków ustalono, że:

- a/ 14 rodzin absolwentów CIS z lat 2011 – 2012 nie korzystało i nie korzysta z pomocy opieki społecznej w okresie kontrolowanym,
- b/ 6 rodzin absolwentów CIS korzysta z zasiłków okresowych, z tego 5 od czasu ukończenia zajęć w CIS, a jedna po roku od ukończenia zajęć.

[dowód: akta kontroli str. 386 – 388]

3.8. Koszt jednostkowy absolwenta kończącego program i usamodzielnionego ekonomicznie.

Wydatki poniesione przez Centrum w roku 2011 zamknęły się kwotą 428 tys. zł, a w roku 2012 kwotą 555 tys. zł.

Liczba uczestników pozytywnie kończących IPZS wyniosła 25 w 2011 r. i 17 w 2012 r., natomiast liczba usamodzielnionych ekonomicznie 6 w 2011 r. i 13 w 2012 r.

W przeliczeniu na uczestników pozytywnie kończących zajęcia w CIS, wydatki wyniosły odpowiednio 17,1 tys. zł/osobę w 2011 r. i 32,6 tys. zł/osobę w 2012 r., natomiast w przeliczeniu na jednego uczestnika usamodzielnionego ekonomicznie wydatki kształtowały się 71,3 tys. zł/osobę w 2011 r. i 42,7 tys. zł/osobę w 2012 r.

[dowód: akta kontroli str. 364]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Centrum w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Centrum podejmowane w celu przygotowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do samodzielnego świadczenia pracy.

IV. Uwagi i wnioski.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe ustalenia kontroli i oceny z nich wynikające, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, nie zgłasza wniosków pokontrolnych.

⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 j. t.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Szczecin, dnia 5 czerwca 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler
Jarosław Tarasewicz
st. inspektor k. p.